



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Clavdii Espencei Theologi Parisiensis De Evcharistia, Eivsque Adoratione, Libri Qvinque

Espeuce, Claude d'

Parisiis, 1573

Cap. VIII. Eius festum, proceßio, offensio, cultus, & circunlatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30397

dite. Quo facto susceptum eius corpus terra tenuit, nec
 vtrò proiecit. Vtrunque facinus indubiè extraordinariū,
 & præter tum Christi institutum, tum Ecclesiæ canones.
 Cum enim non defuissent qui mortuis & baptismum &
 Eucharistiã darent, de vtriusque fortassis necessitate om-
 nimodis ad salutem, vt ita loquar, necessaria persuasi ex
 his obligationibus, quas nos sub nisi vocamus, nisi quis
 renatus fuerit ex aqua, &c. Et, nisi quis manducauerit car-
 nem meam, &c. Concilium Carthaginense III. de vtro-
 que ita canit can. 6. Placuit vt corporibus defunctorum
 Eucharistia non detur, Dictum enim est à Domino, *Eucharistia*
mortuis da-
re vetita.
 edere. Cauendum est etiam ne mortuos baptisari posse
 fratrum credat infirmitas, quibus nec Eucharistiam dari
 licitum est, vel, Cum Eucharistiam mortuis non dari ani-
 maduerterit, fuit autem hæc Synodus Basilio posterior
 vel æquæua, Gregorio I. prior, vitæ Benedictinæ scri-
 ptore, vt Antisiodorensis, cuius canon 12. superius de
 Eucharistia mortuis tradenda interdum instaurauit. Et
 totidem verbis sextæ vniuersalis in Trullo celebratæ ca-
 non 83.

Ioan. 3. 6.

Eucharistia
mortuis da-
re vetita.

Mat. 26.

Mar. 14.

1. Cor. 11.

Eucharistia festum, processio, ostensio, cultus &
circumlatio. Cap. VIII.



Vnio ad celebrem illam pompam, & ex *Eucharistia*
 anima interim frequentiore, ex vicali *festum pro-*
 quandoque annalem Eucharistiæ proces- *cessio, circū-*
 sionem, atque ostentationem. Christi, aut *latio.*
 etiam Dei festum Christianus, latinus
 presertim, clerus populusque vocat, celebrat, obseruat.
 Cuius equidem autorem, diu, iunior presertim, & an-
 tequam ius pontificium attigissem, putauī Urbanum *Cle. Si domi*
 papam eius nominis quartum, qui ante annos plus tre- *nū de reliq.*
 centes, hoc est, anno Domini circiter 1261. festum *st venerat.*
 sacramenti huius instituit, feria quinta post octauas *55.*
 Pentecostes, constitutione, non ita pōst, hoc est, anno
 Domini circiter 1303. in Concilio Viennensi, sub Cle-
 mente V. recepta, publicata, confirmata. Eo, inquam, ex

tempore in eodem festo Eucharistiam solenni pompa & reuerentia Christianis exhiberi, monstrari, circumferri- que ceptam, & continuatam die ratus sum. Et quem enim diuinassem, cum alter non occurreret? Nam & Guillelmus Durates, qui eodem seculo, annis paulò plus x x. hoc est, anno D. 1286. se scripsisse testatur Rationale diuinorum officiorum, inter tot processiones solennes annuas, huius non meminit, & Catalogi Sanctorum author temporibus illis, ut apparet, vicinus. Scribit enim festum id nuper institutum, Anno Domini 1262. Urbani III. pontificatus anno I. Et recentiores. Tritesius in Volpoldo Monasterij Hirfangiensis abbate 25. Polydorus de inuentoribus rerum, eumque secuti, H. Pantaleo, G. Genebrardus in Chronographiis, festi meminerunt, nulla processions mentione. Et in Chronicorum Epitome Achil-
Lib. 4. ca. 6 **parag. 70.** **Lib. 5. c. 45.** **Lib. 6. ca. 8** lis Gassarus, & liber gallicus, cui titulus. *Les fleurs des temps passez.* Primus, quem equidem meminerim. Iac. Philippus Bergomas in supplemento Chronicorum, eumque sequens Hartimanus Schedel, in voluminoso illo regiltro Chronicorum Naremburgæ impresso, anno 1491. acceptam ferunt Urbano illi hanc Dominici corporis solennitatem, cum processionibus & octauis à cunctis Christi fidelibus celebrari iussam. Cuperem, quia recentiores sunt, contemporanei enim florebant non ita nuper sub Maximiliano I. Imp. Anno 1494. autorem præter se alium, siquidem secuti sunt, indicassent. Urbani certè institutio lecta dignissima est, & pia de huius sacramenti, rerumque in eo præsentium veritate, exhibitione, cultu, vsuque concio. Exclamat inter cætera, quod ad rem nostram pertinet, ita, O excellentissimum sacramentum, ô adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconiis exaltandum, cunctis honorandum studiis, deuotis prosequendum obsequiis, & synceris mentibus retinendum? Pastores hortatur, & mouet vniuersos, eisque præcipit, ut id festum & solenniter ipsi celebrent, & studiosè per vniuersas dioceseon suarum Ecclesias faciant, subditos quoque suos salutariter Dominica præcedente præmouentes, ut vera puraque confessione, eleemosynarum largitione, attentis &

fedulis orationibus, aliisque deuotionis & pietatis operi-
 bus ita se studeant præparare, vt preciosissimi sacramenti
 mereantur ea esse die participes, idque reuerenter susci-
 pere possint, ac eius virtute augmentum consequi gratia-
 rum. Hæc vbi, nulla processionis omnino mentione, nec
 magis eius, in officio festi per Thomam Aquinarem, eod-
 em Urbano mandate, composito, processionis vel voca-
 bulum, in quam, à quo, vbi, quando, mutata fuerit com-
 munitio. Res vtrique tantò plus de mente tum Christi, sa-
 cramentum, tum Urbani, festum instituentis, non satis li-
 quet, nisi quòd historia Mediolanensis sic habet, *xxix.* *Donat.*
 Maij die Iouis, anno Domini 1404. Corpus Christi so- *Bosius.*
 lenniter, vt postea factitarum est, pro Papiam urbem cir-
 cunferri cœptum fuisse, Decem plus minus annis ante
 Concilium Constantiense. In quò creatus pontifex Mar- *Nauclet.*
 tinus V. indulgentias ad Urbano pro festo datas duplicas *in genera-*
 alias etiam addidit eius festi vigiliam ieiunantibus, & in *tione 45.*
 festo communicantibus, & sequentibus eodem die sacra-
 mentum, & quando ad infirmum defertur. Quas rursus
 Eugenius III. post duplicauit. Quo loci quod ait hi-
 storicus, *Sequentibus*, processionem, opinor, intelligit. Et
 hîc rursus audes communionem, sed præcedente ieiunio.
 Quo vti nam, velut anteambulone, vt confessione, e-
 leemosynis, preculis, reliquisque piis operibus comitatâ
 seruassemus, tam, vt ita dicam, mordicus communionem
 quàm processionem retinuissemus. Ita certè festum hoc
 bona sanè occasione indictum, & maiore nostro fructu
 retentari, & aduersariis retinendum facilius persuasuri. *Acta Sy-*
 Nam horum minimè mali, qui Adiaphoristæ dicuntur, *nodica To-*
 quorum princeps Melancthon, immoderatorum, vt sic *ren. 17*
 dicam, moderatissimus, cum ex Carolino Interim vrge- *Lipsen con-*
 rentur inter festos dies ab Ecclesia receptos, eosque præ- *tra Flacia-*
 cipuos, & hunc quoque retinere, circungestatione quidè *nes an.*
 sacramenti non admittit, principibus Catholicis offerre *1548. post*
 bant, vt festo corporis Christi de Eucharistiæ usu cõcio- *Vite Berge*
 nes haberentur, & fieret communicatio Processiones im *impressa.*
 pedimenta esse aliarum necessariorum operarum, & in *Anno.*
 eis cum alia multa turpia perpetrata, tum formafas etiam *1559.*
 sceminas à quibusdam dominis potentibus raptas & ab-

*Matt. 13.**Apul. lib. 11.**2. Reg. 6.**1. Cor. 11.*

ductas, &c. Ego verò Melanchthoniã de festi hîc vsu, & & nõ de abusu loquor. Et raptus huiusmodi nullã, quod equidem sciam, in Gallia vnquã nostra, per Dei gratiam audiimus, & vt vel hic, vel alibi hæc committeretur, vtque festo huic ab initio moderatius celebrato, euenerit, quod in omnibus ferè ceremoniis solet, vt in aliquã tandem exeant corruptelam, vt non omnia, ne dicam nihil satis dignum in hoc apud nos festo agatur: si tamen volumus abusionem prætextu & hanc & alias processiones tollere, nõne cū lolio, contra Domini mandatũ, triticum eradicamus? Nõ probo tunc mulierculas minus matronali cultu incedere, minus sicubi sacerdotes amasiorum more, sese vel ornatu vel cãtu amatriculis potius quàm Deo insinuent, non si vel Dææ magis Syriæ gerulos, aut etiam asinos (quod aiunt) mysteria portantes, quàm David arcã Domini cum pompa deportantem repræsented. Breuiter, doleo festũ hoc non sic agi vt est institutũ. Sed quem nouatores isti tantopere vsũ vrgent, quid impedit, nisi sua vnunquẽque in deuotio, nec iã tepiditas, sed mera glacies? Et sacrametum enim tunc proponitur, nõ spectandũ modò, verum etiam vscendũ, sed prius, vt habet Paulus, probatis, id est, vt intendebat Vrbanus, cùm aliorũ bonorũ operum, tũ confessionis, eleemosynæ, precũ, vt Martinus, ieiunij etiã, quadam velut parasceue dispositis. Et cõmunicãdi ergo tum toto penè anno, tũ hoc etiã festo desuetudinẽ in se quisque reiiciat, in alterũ nemo, in pontifices Romanos (quod vtique propemodũ nouatores isti solẽt) omniũ minimè, vt de quorũ mète, si non præcipiẽdo, vt aiũt, mandantiũ, optãũ certè, monentiũ, & exhortantium, fuisse videatur sacra eo die communio. Sed siue Romæ eũ, siue Papiæ post episcopus Eucharistiæ hoc statò die processione simul ac gestationis autor fuerit, quã tanta cõsensione, tã solẽni lætitia, ac læta solẽnitate prosecuta est Latina Ecclesia (nã de Græca nihil mihi cõstat) vt aliarũ (de quib⁹ hîc nihil) processionũ vsus est vetustissimus, ita Eucharistiæ aliàs circumferendę, non tam forte tenet nullũ eius esse vsũ, præter vsũ siue esum, ex eiusdem in tam multis articulis, asseruatione, & extra vsũ

actualem cultu, falsum & antè constitit, & pòst etiamnũ *Eod. supr. è*
 constiterit. Diximus antea ex Gregorio Turonensi, hoc *cap. 4.*
 est, annis ante Vrbanum IIII. plus 650. (fuit enim Gre-
 gorio I. contemporanens, paulò ante animum Domini *Eritem.*
 600. Ex eo, inquam, diximus morem alicubi Gallia pre-
 fertim nostræ fuisse, vt sacris, festo maximè die, per Epi-
 scopum absolutes, sacramentum ex primario templo in
 Ciborio ad Episcopium deferretur, illic in Oratorio An-
 tistitis asseruandum, donec inde ad publica Missarum so-
 lennia festo alio, celebranda referretur, & reuerèter qui-
 dem ferretur ac referretur. Eundem fuisse in Hispania
 morem conicere est ex eius, quæ inde obrepserat abu-
 sionis correctione in Bracarenfi Synodo III. Cuius can-
 non V. sic habet. Bona quidem res est Diuina sacerdoti-
 bus contrectare mysteria: Sed cauendum, ne hoc ad suæ
 quisque prauitatis vsu detorqueat, vnde soli Deo de
 bona conscientia placere debuerat. Vt enim detestanda
 quorundam Episcoporum præsumptio nostro se cætui in-
 tulit dirimenda, quosdam ex iis agnouimus in solennita-
 tibus martyrum ad Ecclesiã progressuros, reliquias collo-
 suo imponere, vt maioris apud homines fastus gloria in-
 tumescant, & quasi sint ipsi reliquiarũ arca, Leuitæ albas
 induiti, in sellulis eos deportant. Quæ detestãda præsum-
 ptio abrogari per omnia debet, ne sub sanctitatis specie
 simulata, vanitas sola preualeat, si modũ cuiusque ordinis
 suũ reuerentia nõ agnoscat. Et ideo antiqua hæc in parte *Reliquiarũ*
 solennisque cõsuetudo, seruetur, vt in festis quibusque *Arca.*
 diebus arcã Domini cũ reliquiis, nõ Episcopi, sed Leuitæ
 in humeris gestet, quibus & in veteri lege onus idẽ impo- *Leuita dia-*
 sitũ nouimus esse præceptũ Quòd si Episc. reliquias per *con.*
 se deportare elegerit, nõ à Diaconis ipse vehatur in sella *Numer. 4.*
 ta, sed eo potius vnã cũ populo pedestri progressione ad *1. par. 15.*
 cõuenticula sanctarũ Ecclesiarũ procedere, sancta Dei re-
 liquiæ per eundẽ Episcopũ portabũtur. Iã verò qui hac in-
 stituta sciẽdo adimplere distulerit, quãdiu in officio fuerit
 à sacrificãdo cessabit. Hæc in Lusitania Synodus circa Vi-
 taliani papæ tẽpora, annis post Christũ circiter 654. & ita
 ante Vrbanũ plus 600. Et antiquã tamẽ solennemq; cõsue-
 tudinẽ allegat ac instaurat, nec nouã cudit, sed deprauatã

recudit, nec de circumferendis martyrum, sed Eucharistiæ reliquiis. Præfatur enim de diuinis mysteriis, quo nomine quàm multi patres Eucharistiæ sacramentum passim intelligunt, tam nulli, quod quidem meminerim, martyrum reliquias significauerunt. Quæ post mysteria nominat arcam Domini, non sanctorum: adeoque Dei, non sanctorum, reliquias. Prohibet ergo canon hic Episcopos ad Ecclesiam procedentes in martyrum festiuitatibus, & Eucharistiam portantes, ab albatis, vt habet Rubrica, diaconibus vectari. Qui canonis huius de sacramento sensus fit hoc adhuc apertior, quòd veteri veteris arcæ nomine vritur: Siquidem hîc lector memineris, Arcam illam, ad cuius, vt scabelli Dominici, adorationem, & coram qua incuruari prosternique David Israël inuitabat, Eucharistiam in idem Dominicam, eiusque quo de hîc cultu tractamus, repræsentauisse, interpretibus non modò priscis antè allegatis, sed & recentioribus Catholicis, Quorum vnus de hoc toto cultu adhuc intellectum hîc afferre minimè grauabor, Cum adorari iubebatur sancta Dei, & specialiter ab eo sanctificata olim Arca, nõ debebat intelligi propriè dicta, quæque non nisi Deo, vt potenti, primo, supremo Domino attribui debet, adoratio, sed impropriè accipienda, pro specialis honoris & reuerentiæ exhibitione, quo sensu frequenter in sacris literis inuenitur. Sed & quidam, Adorate scabellum, accipiunt loco huius, adorate ad, vel ante, vel coram scabello eius, vt intelligatur adoratio propriè dicta, non Arcæ, sed ipsius super Arcam sedentis Domini. Quo nos Christiani modo & sensu Deum sub admirabili sacramento latentem adoramus, & vel ad, vel ante, vel versus locum in quo sanctissima Dei mytheria conseruantur, adorationis reuerentiam exhibemus, non ipsum quidem locum, seu ligna, lapides (meralla) claustra (templa) sed ipsum, quem eò locorum pro altissima sua bonitate (præsentem esse, eiusque sacramenta) credimus asseruari. Sic ille quidem de locis sacris, ac etiam ciboriis, & huiusmodi rerum sacrarum tabernaculis. At sacram Eucharistiam ratione rerum in ea præsentium, sine quas & habet & exhibet, rerum indubiè diuinarum, corporis vtique & sanguinis d
Filio

Psal. 98.

Arcatypus Eucharistiæ.

Iam senius Titelman?

Adoratio propriè & impropriè dicta.

Loca sancta &c. vt adorare dicantur.

Filio Dei vero Deo sic assumptorum, ut sint facta ipsius Verbi diuini, verique Dei propria, adoratione utique propria seu patriæ cultu adoramus. Quod & haud dubie sensit hic scriptor, ut qui sic alibi de Sacra Eucharistia Christum alloquatur, In quo quidem sacramento sub visibilibus panis & vini speciebus tu nobis præbes te metipsum totum, verum hominem, & verum Deum, carnem tuam eandem quam in cruce pro nobis obtulisti Patri, simul & eundem sanguinem, quem de cruce pro nobis in precium recõciliationis ante Patrem effudisti, &c. Ut ergo ad canonem redeam, constat & ex hoc ante annos plus mille Eucharistiam in Ecclesiis solitam circumferri, Reuocat enim Episcoporum eius gerulorum ab usum ad antiquum morem, ut pedites scilicet ij procederent cum hac sacrosancta reliquiarum, ut ita loquar, Reliquia. Vnde & Sacerdotalis Romani compilator, de ritu processionum faciendarum aduertendum monet, in festo Corporis Christi nullam aliam reliquam esse portandam, sed solum corpus Christi sacrificium. Et antiquitus, eandem circumferri sæpius solitam, quam post Urbanum, festis nimirum, vel festiuissimis potius diebus, cum Urbani, si eum modo autorem habet, processio sit tantum annua. Et D. Groperus, qui huius mihi canonis, ut non ingratus fatear, discutiendi occasione suggestit, non dubitauit inter abusus (saluo tamẽ semper meliore iudicio) reponere, quod hoc venerandum sacramentum in processionibus nimis crebro circumfertur, populoque præter quotidianam in Missæ officio elevationem, nimio plus, & plerumque palam spectandum exhibetur, nulla nec confessione, nec pœnitentia præcedente, tantum abest ut Eucharistiæ plerumque sequatur perceptio, nec eo quidem festo, si non contra, certè præter mentem & intentionem Urbani, qui ad confirmandam fidem, & spem & nostram erga tum Deum tum proximam charitatem deuotioremque, ut habet eius institutio, magis atque magis excitandam, proposuerat Eucharistiam eo die Christi fidelibus, non spectandam, modò, sed & percipiendam. Citat idem contra hanc sacramenti ostentandi tantum, nec percipiendi, nimietatem, constitutionem Nicolai Cusani Cardinalis, viri etiam aduersariorum iudicio erudi-

Summa mysteriorum Fidei. con-templatione. 31.

Part. 3. Tracta. 1. ca. 4.

Lib. 2. cap. 28.

Lib. 3. cap. 30.

Cusani constitutione.

tissimi, idum Nicolii V. Coloniae Legatum ageret, in Synodo prouinciali editam, hanc, Ad maiorem honorem sanctissimi sacramenti statuimus, quod deinceps visibiliter in quibusque Monstrantiis non ponatur, aut deferatur, nisi in sanctissimo festo corporis Christi, cum suis Octauis, & extra huiusmodi festa cum suis Octauis, semel in anno in qualibet ciuitate, aut oppido, seu parochia, vel ex singulari indulto Ordinarij, aut alias pro pace, vel alia necessitate imminente, ex indispositione Rempublicam praeuante, & tunc cum summa reuerentia ac deuotione. Extat haec constitutio in statutis Ecclesiae Coloniae, ibidem editis anno mil. cing. cens. cinquante quatre. Alioqui in operibus Cusani mihi non occurrit. Inter Erasmi super hoc offendicula, huc studio distulimus quae in eo vel notarunt vel desiderarunt Theologi. Quo enim supra loco suggilat (simodo suggillat) pios videri sibi, qui vndique accurrit si quando sacerdos finit videri corpus Domini, & caetera. Catharinus Politus, quo etiam ibidem loco, sic accepit, quasi vituperari, qui accurrerent ad corporis Christi, cum circumferretur, adorationem, sic non considerans simul vituperari & Zachaeum, qui praetereunte Domino nec se humi prostrat nec adorat à longè, sed praecurrit vt videat, & sycorum ascendit, vt praetereuntem contempletur. Et sanguifluam (vbi malè semini fluam) quae festinat vt tangat, & accedens, vel fimbriam vestimenti tetigisse satis habet vt sanetur. Imò satis hinc habet Politus vt loquatur nisi fortè non vel Zachaeus ex arbore, & sic à longè, vel haemorrhoussa contingens, & sic propior adorauit. Sed quia neuter prostratus aut pronus, quid hoc ad Desiderium quasi verò vel à supinis aut sedentibus, vt & à geniculantibus, cultum hunc praestari posse negaturus esset? Sed maioris est momenti quod Erasmus ibi ait Christum in hoc sacramento esse, vt sumatur, non vt ostentetur, aut in ludis publicisque pompis circumferatur, aut in equo circum atua vehatur, id nequaquam esse veteris exempli, sed in hoc multitudinis affectui plus satis indultum: hoc vt falsum & seditiosè dictum cum proprio infra loco confutaturum se promississet Antagonista,

Luc. 19.

Zachaeus

Matt. 9.

Marc. 5.

Luc. 8.

Sanguiflua

minus quam pro hiatu tanto post præstitit. Nam ubi eodem libro cauillatur morem Ecclesiæ vetustum crucis & vexilla, Dinerum statuas, & sanctum etiam sacramentum per ciuitates & oppida & campos circumferendi, ab Erasmo improbatum esse in libro de modo Orandi, ad quem in margine remittitur, de Eucharistia, circumferenda necne sit, omnino nihil habetur. Huius autem cum aliis circumferendæ, argumentum à scripturis inde capit, quod olim Hebræi arcam Domini circumferrent, quæ terror hostibus incuteretur, vnde aiebant, Venit Deus in castra. Et. *Quis* nos saluabit de manu Deorum infidelium? Quod ergo in Arca tum faciebant, futuri figuram fuisse, eius videlicet, quod in arca vera, quæ Christus est, faciendum erat: Sicut quod & ante arcam cum omnis Israël, tum Dauid iudebat musicis omne genus, spectante Michol & deridente, sed huius ergo sterilitatis affecta opprobrio, hinc significari hos Eucharistiæ, veræ Christi Dei nostri arcæ irrisores steriles fore, nec vllum de suo fructum allaturos. Addit malignos dæmones huius aëris caliginosi incolas, cum circumfertur sacramentum, & cætera miris terri modis, cruciari, fugari, ac ne noceant aëri, arnis, hominibus, propter hunc quem Christo exhibemus, honorem, vi diuina mirifice prohiberi, ac proinde quæ ipsi vehementer nolent, ea in suorum mentem iniicere, & vt aliis suadeant impellere. Rectè hæc Politus, si hæc locis solidioribus expoliisset, præsertim quod cum homine res illi esset, qui contra sua probatum iri vellet, quod improbaretur, Nam de hoc, quod dæmonibus terrificum sit, sacramento nos antè diximus. *Quid* ergo contra hoc Erasmicum alter hinc Erasmi antagonista Latomus? Erasmo, ait, displicet quod Eucharistia circumferatur in publicis supplicationibus, & fortasse ad maiore reuerentiâ præstaret rarius circūferri, sed quin hoc rectè fiat die solèni sacramenti, dubitandū non est, quoniam frequenter per vniuersā Ecclesiam. Nec obstat quod videtur res esse noua, aliquot iā licet seculis obseruata. Nam cum ad

1. Reg. 5.

6.7.

*Arca Eucharistia
typus.*

2. Reg. 6.

*Micholita
Eucharistia
Miseres.**Eucharistia
cap. 9.
circumferens
de.*

excitandam populi deuotionem, Sanctorum reliquias publicè portari moris sit peruetusti, non rectè culpatur quisquis fidem deuotionemque erga hoc dignissimum sacramentum suam hoc pacto declarat. Et olim enim Iudæi arcam testamenti summo habebant in honore, & propter tum Dei præsentiam, tum etiam auxilium, nonnunquam etiam in castra ferebant. Sed Christus (aiunt aduersarij) in hoc sacramento cibus est, vt sumatur, non vt ostentatur & circumferatur: Sit ita. Nihilo tamè minus adorandus est ab his qui eum ibidem esse credunt. Nam vt non venit ministrari, sed ministrare, ex Patris tamen voluntate adorandus erat, non ab hominibus modò, sed & ab Angelis. Nec verò sunt audiendi, qui circa Dei & sacramentorum cultum omnia reduci volunt ad vetustum morem. Non enim semper melius quod vetustius, cum fere rudiora sint vetustiora. Id quod Ambrosius testatur de regimine politico Ecclesiastico, minus conuenire quædam in principio tradita. Vnde & circa Eucharistiam cautio & reuerentia tempore aucta est, & castigata. Olim alicubi dabatur in manus sumentium, alicubi etiam infantibus, peregrinantes alibi & nauigantes secum ferebant, Romæ quidam etiam laici domi & quotidie sumebant: Hæc & similia tempore correcta sunt. Hæc ille. Et Catholici ergo hanc circumlationem non admodum nuperam agnoscunt, & rarius vsurpandam suadent ac consulunt, ne frequentia, credo, vilescat. De processione autem in Eucharistia paulò ante Pascha in sepulchrum ad representandam eo tempore Domini sepulturam inferenda, diximus in asseruatione præsanctificari eo tempore solitorum. Porrò cuius instituto Sanctissimi didicerint, vel quo tempore cœperint, in pontificalibus seu solenni pompa de loco ad locum equitantes, equo albo, phalerato, pulchro, & mansucto, cum tintinabulo ad collum bene sonante, capsulam cum sacratissimo Christi corpore, dum Romæ vel alibi moram trahunt, circumuehere, nobilibus baldachinum supra portantibus, & clericis funalia condecens ferentibus, equidem non inuenio. Gregorium magnum R. P. incertus eius vitæ author prodidit, in processione ex

Arca testamenti.

*Matt. 20.
Marc. 12.*

*Vetustiora
interim rudiora,
non
semper meliora.*

*Ad Eph. 4.
Eucharistia cuius
varij.*

*Processio ad
sepulchrũ.*

*Ceremonia
le Rom.*

Lib. 1. Sect.

22. cap. 1.

Eucharistia equus,

sine eque

refta.

more, vt ait, equitatem solum pontificali dignitate, precedente ac subsequente Ecclesiasticorum virorum cun-
 neo, sed nullo Eucharistiæ comitatu vel ducatu. Sicut & Grego. I. *egnes in processione.*
 vbi G. Durandus ait malam capellæ Papalis baiulam fer- *Rationale diuino officior. lib. 4. cap. 41. par. 22. Squilla.*
 re squillam, ob reuerentiam reliquiarum, quas portat, sed nulla item Eucharistiæ mentione. Cuperem huiusmodi Ceremonialtas suos citare autores: Sed fortè mecum vestigarunt tantum, non etiam inuestigauerunt. Et huius quidem processions eo festo faciendæ ritum habes in Sacerdotali Romano, vbi paulò supra. Si quis nouerit ex autoribus fide dignis, ritus huius vel originem vel exemplum altius repetere, equidem non inuidere, discam magis atque sequar.

Eucharistiæ Reliquiæ asseruari interim vetitæ, interim permixtæ, & de Missis domesticis, atque castrensibus. CAP. IX.

DICENDVM autem est & de Eucharistiæ reliquiis, non occasione canonis, tantum superioris, Dei eas reliquias vocantis, sed quidem multò magis, quòd contra tam multiplicem sacramenti eius asseruationem, non deest, quod opponatur, eius asseruandi interdictum. Quod priusquam proponitur, quid aliud responderi potest, quam diuersum ea in re fuisse, Ecclesiarum temporumque ritum? Fuisse enim cum & vbi asseruaretur, negari nequit, sed peræquè negari non potest & alicubi & aliquando seruari veritas, idque cõiicias ex vno eodemque Clementis I. canone, quem ait à Petro Apostolo accepisse Tribus, ait, gradibus commissa sunt diuinorum secretorum sacramenta, presbytero, diacono, & ministro (hypodiacono) qui cum timore ac tremore Dei clericorum, reliquias fragmentorum corporis Domini custodiant, ne qua putredo in sacrario inueniatur, ne cum negligenter agitur, portio corporis Domini granis inferatur iniuria Communio enim corporis Domini nostri si negligenter erogatur, & presbyter minora nõ curet admonere officia, graui anathemate, & digna humiliationis plaga fe-

*Epist. 2.
De cons.
Dist. 2.
can. Tribus
Iuo. lb. 1.*